

Sztuka tworzenia prezentacji multimedialnych – Anna Marciniak

Stworzenie dobrej prezentacji wymaga poznania podstawowych zasad i reguł, jakie powinny być stosowane, aby uczynić prezentację multimedialną komunikatywną, przejrzystą i atrakcyjną pod względem formalnym i merytorycznym. Reguły i zasady dotyczą: struktury prezentacji, pojemności informacyjnej kolejnych ekranów (slajdów), ich architektury (kompozycji) oraz kolorystyki, stosowanych animacji i właściwego konstruowania komunikatów i opisów zawartych na slajdach dostosowanych do przewidywanego celu i do poziomu potencjalnego odbiorcy prezentacji. Przestrzeganie tych reguł pozwala uzyskać skuteczny i atrakcyjny przekaz

1. Struktura prezentacji

Ze względu na strukturę prezentacja może być liniowa inaczej sekwencyjna lub rozgałęziona. W prezentacji sekwencyjnej określone jest następstwo poszczególnych ekranów. W rozgałęzionej kolejność ekranów oraz rodzaj podejmowanych działań pozostawiona jest w dyspozycji oglądającego. Za pomocą przycisków akcji może przemieszczać się po całej jej zawartości, uruchamiać wybrane programy użytkowe, pliki graficzne lub multimedialne oraz przywoływać strony internetowe. Taka prezentacja posiada cechy interaktywności.

Prezentacja o strukturze rozgałęzionej ma wiele zalet, ale wymaga sporego doświadczenia, bo może dostarczyć kłopotów związanych z nadmiernie rozbudowanymi wątkami przekazywanych informacji. Prezentacja liniowa, z pozoru mniej atrakcyjna od rozgałęzionej jest na pewno bardziej bezpieczna. Wybór rodzaju struktury wynika głównie z przeznaczenia prezentacji, dla jakiego użytkownika oraz w jakim celu jest tworzona. Regulamin naszego konkursu nie precyzował, dla jakiego odbiorcy, czy jakiemu celowi ma służyć prezentacja. Zatem autor miał swobodę wyboru.

Stosując strukturę rozgałęzioną należy pamiętać o konsekwentnym prowadzeniu wątków prezentacji zaplanowanym w spisie treści, który w takim typie prezentacji jest absolutnie konieczny. Spis treści staje się wówczas menu głównym, do którego wraca się po zakończeniu każdego wątku tematycznego. Na każdym slajdzie

kończącym dany wątek musi się znaleźć przycisk akcji lub hiperłącze powrotu do menu głównego. Ma to sens wówczas, jeśli wątki są kilkuslajdowe.

2. Pojemność informacyjna poszczególnych ekranów

Każda prezentacja powinna zaczynać się slajdem tytułowym zawierającym oprócz tytułu nazwiska autora czy autorów. Ponadto powinna zawierać spis treści lub opis zawartości oraz bibliografię oraz informację o autorstwie i źródle wykorzystanych materiałów.

Ilość informacji zawarta na slajdzie jest zależna od wielu czynników – w tym od wieku oraz zdolności poznawczych potencjalnego odbiorcy. Po drugie od tego czy prezentacja jest samodzielnym źródłem wiedzy, czy materiałem dydaktycznym, który poprzez zawarte w nim treści, przekazywane multimedialnie, pomaga prowadzić zajęcia dydaktyczne. Jeśli prezentacja zgłoszona do konkursu miała pełnić taką rolę to ścieżka narracji powinna przejmować rolę nauczyciela/prezentera, a treści zawarte na ekranach prezentacji stanowią kwintesencje wypowiedzi ustnej prelegenta.

Aby pojemność informacyjną ekranu uczynić optymalną, liczba linijek tekstu na jego powierzchni nie powinna przekraczać ośmiu. W usprawiedliwionych przypadkach, gdy dłuższy tekst stanowi logiczną całość i jego podział byłby niekorzystny, można zwiększyć liczbę linii, oferując odbiorcom więcej czasu na analizę zawartości ekranu.

W przypadku postulowanych kilku linii tekstu na ekranie komfort oglądu zapewnia zastosowanie czcionki o rozmiarze nie mniejszym od 24 pkt. Zastosowanie czcionki o większych rozmiarach wydatnie wpływa na poprawę percepcji prezentowanych treści. Jednak z wielkością rozmiaru czcionki nie należy przesadzić by nie uzyskać efektu „rozsadzania” slajdu.

Nie bez znaczenia jest również krój użytej czcionki. Używamy czcionek, które zapewniają największą czytelność, a za takie uchodzą czcionki bezszeryfowe (pozbawione ozdobników), np. Arial, Verdana, Tahoma lub klasyczne czcionki szeryfowe (z niewielką ilością łuków), np. Times New Roman. Istnieje prawidłowość, że czytelność zapisu maleje wraz z atrakcyjnością zastosowanego kroju czcionki. Dla zwiększenia czytelności należy, zatem unikać czcionek zbyt ozdobnych oraz ograniczyć liczbę stosowanych krojów czcionek w ramach danej prezentacji do dwóch, w uzasadnionych przypadkach trzech (motto, cytaty).

Podobne zasady dotyczą obiektów wstawianych na sład: rysunków, zdjęć, schematów, wykresów etc. Ich liczba na powierzchni ekranu nie powinna przekraczać sześciu, ponieważ większa ich liczba ogranicza znacznie czytelność przekazu.

3. Kompozycja

Istotnym czynnikiem określającym jakość prezentacji multimedialnej jest kompozycja ekranu rozumiana zarówno jako układ tekstu, położenie obiektów graficznych jak i wzajemne usytuowanie rysunków i napisów.

Należy unikać prezentowania tekstu w postaci ciągłej i stosować podział tekstu na akapity, tworzyć listy numerowane lub wypunktowane. Dodatkowo należy stosować odstępy po akapitach, ponieważ zdecydowanie zwiększa to czytelność przekazu. Wskazane jest stosowanie tabulatorów oraz wyrównywanie tekstu do strony lewej. Należy rozważyć, czy justowanie jest korzystne, ponieważ w przypadku zastosowania dużej czcionki mogą pojawić się w liniijkach duże odstępy, które źle wyglądają, zakłócają układ tekstu. W takiej sytuacji korzystniejsze może być wyśrodkowanie tekstu.

Istotnym elementem kompozycji jest również rozmieszczenie rysunków, zdjęć, schematów, wykresów na powierzchni ekranu. Obiekty graficzne rozmieszczone w regularnych rzędach lub kolumnach zapamiętywane są lepiej, niż rozlokowane w sposób nieregularny.

4. Kolorystyka

Tworzenie prezentacji jest sztuką. Tworząc prezentację nie sposób wyjść naprzeciw oczekiwaniom estetycznym wszystkich odbiorców, ale należy pamiętać o kilku zasadach przydatnych przy komponowaniu ekranów.

Bardzo istotną sprawą jest kolorystyka przekazu. Nie należy stosować zbyt dużej liczby kolorów (w tym barwy białej i czarnej). Należy ograniczyć się do nie więcej niż trzech kolorów na jednym ekranie w grafice i tekście, pomijając zdjęcia. Wybór koloru tła zależy od przeznaczenia prezentacji. Jeśli ma być wyświetlana na ekranie to lepiej zastosować ciemne tło i jasne litery. Jeśli ma być oglądana na ekranie monitora bardziej czytelne jest zastosowanie jasnego tła i ciemnych liter.

Informacje istotne dla przekazu należy oznaczać barwami ciepłymi: czerwony, pomarańczowy, żółty. W naturze są to barwy ostrzegawcze, a ponadto dają efekt wypukłości i przybliżenia na ekranie. Treści mniej istotne można przedstawiać

w barwach zimnych. Przy tym należy pamiętać o właściwym kontraście pomiędzy tłem i tekstem, który zwiększa czytelność. Dla zwrócenia uwagi na poszczególne informacje można posługiwać się, dysonansami i inwersjami kolorystycznymi (odwrócenie kolorów). Tło nie może być zbyt ozdobne, aby nie zagłuszyło umieszczonych na nim elementów. Zatem należy bardzo ostrożnie w roli tła stosować zdjęcia i starannie dobrać szablony slajdów zarówno od strony kolorystyki jak i ozdobności wybranego schematu.

5. Animacje

Ambicją młodych twórców prezentacji multimedialnych jest wykorzystanie możliwie wiele dostępnych w programie animacji i towarzyszących im efektów dźwiękowych. W rezultacie odbiorca może być narażony na oglądanie chaotycznego, nadmiernie ruchliwego napływu poszczególnych elementów slajdu przy akompaniamencie wymyślnych dźwięków. Taki pokaz staje się męczący i rozprasza uwagę oglądającego. Należy pamiętać o zasadzie, że wszelkie animacje i towarzyszące im dźwięki mają wspomagać skuteczność odbioru, a w żadnym przypadku nie przeszkadzać. Animację stosujemy by zwrócić uwagę oglądającego na wybrane elementy. Animacja tekstu ma wspomagać czytanie go. Dlatego animujemy go zgodnie z naturalnym procesem czytania. Tekst musi pojawiać się od pierwszych linijek, napływać z prawej strony ekranu w tempie nieutrudniającym czytania. Najbezpieczniejsze wydają się rzuty tekstu na ekran.

Należy pamiętać o zasadzie, że konsekwentne zastosowanie kilku rodzajów animacji czyni prezentację bardziej atrakcyjną, a nadmierne i często przypadkowe ich wykorzystywanie może uniemożliwić skuteczną ich percepcję. Animacje należy stosować z umiarem w celu skoncentrowania uwagi oglądającego na istotnych treściach lub jako antidotum na znużenie towarzyszące długotrwałemu pokazowi.

Prezentacja przeznaczona do samodzielnego odtwarzania przez oglądającego powinna być albo automatycznie odtwarzana z ustawionymi czasami przejścia slajdów umożliwiającymi swobodne obejrzenie i przeczytanie całej informacji umieszczonej na slajdzie albo odtwarzana za pomocą przycisków akcji. Ponieważ tempo czytania jest bardzo zróżnicowane bezpieczniejsze jest umieszczenie na kolejnych ekranach przycisków akcji umożliwiających samodzielne sterowanie pokazem i dostosowanie prędkości przejścia do indywidualnych potrzeb oglądającego.

Należy pamiętać, aby wszystkie animacje uruchamiały się automatycznie w taki sposób, aby zdążyły się pojawić wszystkie elementy slajdu.

6. Multimedia w prezentacji

Jeśli osadzamy w prezentacji ścieżkę dźwiękową lub filmy to najistotniejszą sprawą jest dołączenie do prezentacji plików multimedialnych, które mają być odtwarzane i poprawne określenie ich ścieżek dostępu. Następnie musimy zapewnić poprawne ich odtwarzanie. Start ścieżki dźwiękowej musi zaczynać się automatycznie. Czas odtwarzanego dźwięku musi być zsynchronizowany z czasem odtwarzania slajdów lub, jeśli jest krótszy należy zastosować odtwarzanie w pętli. Jednak plik dźwiękowy nie może być zbyt krótki by nie narażać oglądającego na wielokrotne odsłuchiwanie tego samego motywu. Należy zadbać, aby ikona wstawionego pliku dźwiękowego była niewidoczna, czyli umieszczona poza ekranem lub z ustawioną opcją „ukryj podczas odtwarzania”. Automatyczny start multimediiów jest istotny przy odtwarzaniu filmów, gdy prezentacja jest automatyczna. Istotną sprawą jest ustawienie poziomu głośności w plikach zawierających narrację. Jeśli nagrany materiał dźwiękowy jest zbyt cichy należy dokonać jego wzmocnienia w programie do edycji dźwięku np. Audacity (darmowy program, który można ściągnąć z Internetu). Poziom głośności wszystkich użytych plików dźwiękowych powinien być podobny.

Należy przede wszystkim pamiętać o tym, aby forma przekazu nie zdominowała jego treści.